

тини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів: Закон України від 07.12.2017 № 2234-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 6–7. С. 40.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради України*. 1984. № 51. С. 1152.

4. Порядок виконання адміністративних стягнень у вигляді громадських робіт та виправних робіт: наказ Міністерства юстиції України від 19.03.2013 № 474/5. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z013>.

Ярошенко Артем Сергійович
старший викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ПРАВОВА ОХОРОНА ВИНАХОДІВ, КОРИСНИХ МОДЕЛЕЙ І ПРОМИСЛОВИХ ЗРАЗКІВ У РАМКАХ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ РЕГІОНАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ

Однією з обов'язкових умов успішного функціонування людського суспільства є результати людської інтелектуальної діяльності, які змінювали суспільні відносини шляхом науково-технічних революцій. На сьогоднішній день постала необхідність створення ефективних механізмів, методів для забезпечення належної правової охорони результатів наукової діяльності, а саме створення умов для заохочення творця інноваційного продукту в тій чи іншій формі. Здійснення правової охорони можливо в рамках як міжнародного, так і національного права.

Окремі питання правової охорони винаходів, корисних моделей і промислових зразків розглядалися у працях таких вчених: Г.О. Андрощук, Ж.І. Архипова, І.І. Ващинець, О.К. Вишняков, В.П. Воробйов, Ж.К. Галянтич, І.І. Дахно, А.С. Довгерт, В.О. Жаров, Л.Т. Комзюк, В.Ж. Коссак, О.В. Кохановська, В.О. Потехіна, Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova та ін.

Метою роботи є дослідження механізму та визначення місця міжнародних організацій регіонального характеру в правовій охороні винаходів, корисних моделей і промислових зразків.

На теперішній час науково-технічного та економічного прогресу інтелектуальна власність з кожним роком відіграє все більш важливу роль у розвитку успішного постіндустріального суспільства. Бажання досягти єдиних стандартів або ж просто згоди у відносинах між різними державами світу не є новим феноменом для історії міжнародного права. Міжнародне правове регулювання такої сфери, як інтелектуальна власність, вперше отримала своє нормативне закріплення в таких важливих документах своєї епохи, як Паризька і Бернська конвенції. Торкуючись правовою охороною винаходів, корисних моделей і промислових зразків у рамках міжнародного права, слід зауважити, що першим документом, який з'явився в цій сфері, є Паризька конвенція, тому що саме вона торкається питань патентної форми охорони. Не менш важливими документами є Вашингтонський договір про патентну кооперацію 1970 року і Женевський договір про патентне право 2000 р.

Сучасний етап характеризується активним розвитком регіональних форм економічної, політичної і правової взаємодії, втілюється у створенні таких організацій, як Африканська регіональна організація інтелектуальної власності (АРІПО), Африканська організація інтелектуальної власності (АОІС), Європейська патентна організація (ЄПО), Євразійська патентна організація (ЄАПО). Найбільш тісно економічно інтегровані структури утворюють наднаціональні органи, що служать цілям правового регулювання тих чи інших суспільних відносин, які виникають у рамках цього об'єднання. Якщо говорити про патентну охорону в рамках регіону, то найбільш цілісну, організовану і єдину структуру мають ЄПО і ЄАПО і Патентна організація ССАГПЗ. Досить показово, що створення ЄПО передувало створенню Європейського Союзу, а ЄАПО – Євразійського економічного союзу.

Патентна охорона може здійснюватися не тільки в рамках одного державного утворення, а й на міжнародному рівні. Хоча право інтелектуальної власності, за своєю природою, і територіально обмежено, але регіональні угоди дозволяють подолати цю проблему [1].

Ряд зарубіжних авторів вважає за доцільне здійснювати захист інтелектуальних прав, особливо в країнах з малим економічним потенціалом, в рамках не національних патентних

організацій, а в регіональних патентних організаціях, що створюються вже на основі таких регіональних інтеграційних утворень [2].

Об'єкти патентування, в силу міжнародного характеру патентної системи, можуть охоронятися як у рамках національних, так і в рамках міжнародних механізмів.

Мінімальні стандарти в патентному праві, які були б за своєю природою міжнародними, потрібні з метою налагодження співпраці між державами. В кінцевому рахунку всі ці стандарти вплинули б на національні режими, сприяючи гармонізації та уніфікації національних режимів [3].

Варто зауважити, що патентна охорона в рамках регіонального інтеграційного утворення поширюється також на країни-учасниці такого об'єднання, що йде на користь як самому власникові патенту, так і країні-учасниці об'єднання. Не варто забувати і про економічну доцільність системи регіональної охорони патенту. Наприклад, згідно з ЄПК, обсяг правової охорони, що надається європейським патентом, визначається однаково для всіх держав-членів, тобто розроблена єдина європейська процедура видачі патентів на базі однієї заявки і створена стандартна структура матеріального патентного права, призначена для уніфікованої охорони винаходів у державах-членах ЄПК. Все це сприяє тому, що існує єдина оцінка національними судами юридичної сили європейського патенту. Як справедливо зауважив А.І. Абдуллин, «охорона винаходів здійснюється за допомогою двох правових механізмів, жоден з яких не ґрунтується на комунітарній юридичній базі (праві Співтовариства): національні системи правової охорони винаходів і європейська система правової охорони винаходів (регіональна, але не комунітарна система, заснована на Європейській патентній конвенції 1973 р.)» [4]. Своєрідність правової природи Європейської патентної організації в тому, що вона лише створює єдину форму прийняття заявок на об'єкти інтелектуального права.

Важлива властивість регіональних патентних організацій на сучасному етапі – їх належність до будь-якого політичного блоку. Всі 4 патентні організації: АРОПС, АОІС, ЄПО, ЄАПО – функціонують за зразком угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС), але з регіональним аспектом. Справедливо буде сказати, що створення таких організацій сприяє уніфікації і гармонізації національних законодавств у сфері видачі та охорони патентів.

Таким чином, міжнародні акти універсального характеру не є єдиним варіантом для найбільш дієвої правової охорони інтелектуальної власності. Регіональні економічні кластери потребують дієвих заходів правової охорони об'єктів товарообігу на всій території такого регіонального інтеграційного утворення. Саме тому регіональні інтеграційні утворення – найбільш адекватний інститут, здатний уніфікувати і гармонізувати законодавства держав, що беруть участь у ньому для вироблення єдиних підходів регулювання внутрішнього ринку, забезпечуючи єдиний правовий режим функціонування та її єдиний зміст.

На сьогоднішній день привабливість єдиного регіонального правового регулювання не підлягає сумніву, головне питання полягає у формі такої взаємодії. Можна стверджувати, що досвід Європейського Союзу з притаманним йому створенням комплексних наднаціональних інститутів на ієрархічній основі буде широко застосовуватися в регіоні з метою подальшої розбудови дієвої системи правової охорони винаходів, корисних моделей і промислових зразків.

1. Абдуллин А.И. Проблемы и перспективы правовой охраны интеллектуальной собственности в Европейском союзе // Актуальные проблемы гражданского права и процесса. Вып. 1. Москва: Статут, 2006. С. 74.

2. Darryl C. Wilson. The Caribbean intellectual property office (CARIPO): New, useful, and necessary. *Michigan State Journal of International Law*. Vol 19. Issue 3. 2011. P. 551–552.

3. Alexander Stack. *International patent law: cooperation, harmonization, and an institutional analysis of WIPO and the WTO*. Edward Elgar Publishing, 2011. 455 p.

4. Абдуллин А.И. Право интеллектуальной собственности в Европейском Союзе: генезис, унификация, перспективы развития: дисс. ... д-ра юрид. наук. Москва, 2006. 407 с.